

Kombinatorikus univerzumkép

Viktor Hulík művészete

N. MÉSZÁROS JÚLIA

Viktor Hulík a kortárs szlovák művészet nemzetközileg is ismert, jelentős személyisége. A konstruktív, konkrét, konceptuális és kinetikus művészet területein alkot. A variálható geometrikus kép szlovákiai megteremtője, több kortárs művészeti rendezvény, esemény, kiállítás és a pozsonyi Z Galéria alapítója, működtetője. Mint művészt a természet és az ember, az élet szegmenseiben a tér, az idő és a mozgás mikro- és makrokozmoszus összefüggései, a transzformáció és a változathatóság, valamint a megismerés és a kreativitás kérdései foglalkoztatják.

1989-től kezdődően, amely évben ösztöndíjasként egy hónapon át a Pécsi Grafikai Műhelyben dolgozott, egyre gyakrabban szerepel magyarországi csoportos kiállításokon, eleinte Pécsen, Budapesten és Győrben, a MADI-csoporttal az ország más városaiban és külföldön is, 2015 óta pedig az OSAS – Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesülettel Budapesten, illetve Pozsonyban. 2018-tól az OSAS tiszteletbeli tagja. Ötödik Magyarországon rendezett önálló kiállítását ez év áprilisában Budapesten, a Három Hét Galériában láthattuk, ez alkalommal a művész 2016-tól alkotott kis méretű képbjektjeit állította ki.

Viktor Hulík 1974-ben végzett a pozsonyi Képzőművészeti Főiskolán. Pályakezdése egybeesik a szlovák neoavangárd művészet paradigmaváltó törekvéseinek a felerősödésével és felértékelődésével. A kezdetektől fogva a geometrikus absztrakt formanyelv, a konstruktív szerkezet, a természet és a változó világ érdekelte. Korai példaképe Viktor Vasarely, akinek a művészetét Pécsen és Budapesten ismerte meg.

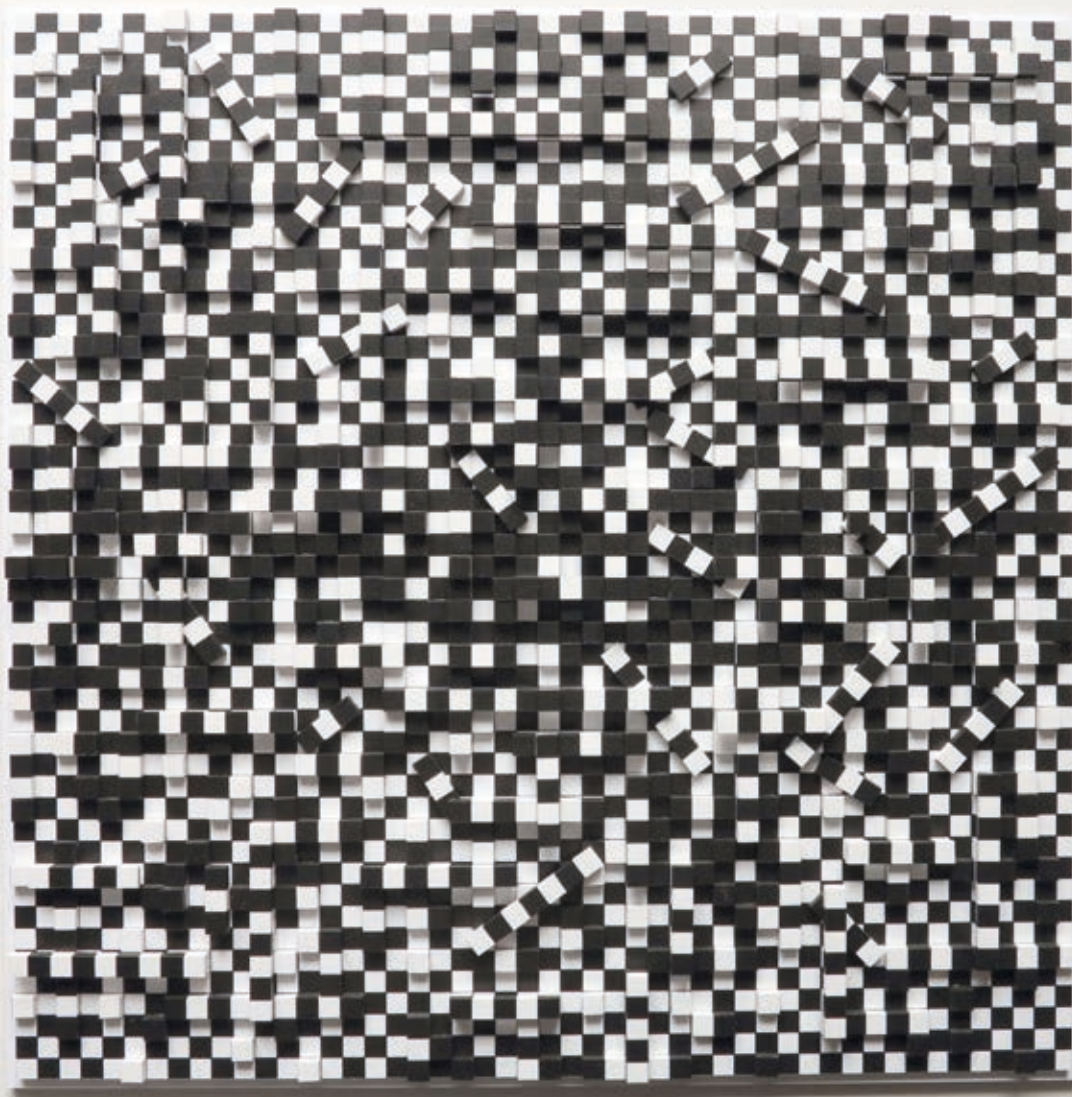
Első művei konceptuális kollázsok, asszemblázsok, szita- és ofszetnyomatok. Már főiskolásként sem a hagyományos festészet, hanem az új médiumok érdekelték. Első önálló alkotói korszakában a kor aktuális művészeti és társadalmi kérdései foglalkoztatták: az ember és környezete, a technikai fejlődés és a gépesítés hatása a természetre, társadalomra és a világ változására. Vizsgálódásai a konkrét és a reprodukált, a valóságos és az

illuzionisztikus, a természetes és a mesterséges, a véges és a végtelen közötti disszonancia megértésére és feloldhatóságára irányultak. Témáit a jelenségek strukturális jellemzőinek szisztematikus elemzése és művészeti, esztétikai vonatkozásai adták. Művészetét ennek megfelelően a nyitott és sokirányú kísérletezés jellemezte, és jellemzi ma is.

A 80-as évek elejétől a természetes és a mesterséges rend, a nyitott és zárt struktúrák, a sík és a tér, az állandóság és a változás, a statikus és a dinamikus integrálása foglalkoztatta. Grafikáin az élő természet képét dombornyomású, vonalas elemekkel, építészeti alaprajzokra és homlokzatokra emlékeztető geometrikus szerkezetekkel ötvözte, hogy a láthatónál árnyaltabb és igazabb valóságképet teremtsen. Más alkotásaiban a mozdulatlanak tűnő táj természetes képét az eleven

VIKTOR HULÍK: *Kis függesztett geometria 1.*, 1993, reliefkollázs, variálható objekt, 100×70 cm HUNGART © 2019

természet mozgásformáinak karakterét hangsúlyozó kusza vonalakkal és dinamikus struktúrarészletekkel ütköztette. A képfelület megbonthatósága, a képtér való térbe való kiterjesztése érdekelte, természetes és mesterséges struktúrák és eltérő mozgásformák azonos formarendszerbe fűzésével kísérletezett.

A 80-as évek közepétől kompozícióiban az életszerű mozgást megtestesítő vonal helyett vonalszerűnek ható colstokokat használt. A kép terét kitöltő tájképet colstokokkal fedte, melyek mozgatható elemeivel plasztikus struktúrává alakította a kép terét kitöltő tájat, s magát a képi teret is. A colstokfelületekre később tájképek helyett ismétlődő színsorokat festett, illetve azok egy részét szakaszokként eltérő színnel fedte. A továbbiakban két colstokrétet használt a képréteg felett. Az alsó, megbonthatatlan tájkép a colstokrétegek elemeinek kihajtása függvényében újabb és újabb jelentést generált. A többrétegű sík képtér megnyitásával, illetve grafikai esetében az új képréteg használatával művei reliefkollázsokká, illetve háromdimenziós képtárgyakká váltak.

Párhuzamosan komputergrafikákat és fényinstallációkat is készített. Ezekben a természet változásának eseményként és struktúráként

VIKTOR HULIK: *Rendezetlenség 5*, 2018, UV-print, kollázs, 50×50 cm HUNGART © 2019

való megformálása, kép és struktúra megváltoztathatósága foglalkoztatta. Művészetében a képi változás és alakulás folyamata vált hangsúlyossá; az ambivalenciák eltüntetésére törekedett.

A 90-es években fő témája a mozgás és a tér variabilitásával a képi struktúra dinamikájának a növelése, a képnek a való térbe való erőteljes kiterjesztése, komputergrafikáin pedig a képi tér rendjének felbontása, deformálása, sűrítése vagy kiüresítése lett. Az évtized közepére grafikai és képei szeriális rendbe és ciklusokba rendeződtek. Kompozícióinak leggyakoribb eleme a geometrikus rácsszerkezet és annak dekonstruált részlete lett. Utóbbit devianciaként, rendbontásként, káoszként értelmezte a renddel szemben.

A következő években új struktúrákkal kísérletezett. Most elhagyta a természetfotókat is, s néhány alapszínre korlátozott, szigorú geometrikus – minimalista és konkrét – műveket készített. A mozgathatóság tökéletesítésére képeibe apró motorokat épített, melyek a colstokelví kihajtás-elforgatás szakaszosságával és merevségével szemben a képelemek egyenletes, körkörös forgását biztosították, és kinetikus hatásokat eredményeztek. A mű valamely részének folyamatos, illetve egymást követő, egyenletes mozgása olyan képeket eredményezett, amelyekben a formai és színkontrasztok a képfelület meghatározott helyein totálisan feloldódtak. A továbblépést a MADI-mozgalommal való

inspiratív kapcsolat segítette. Hulik új alkotói célja az önmagát újra-konfiguráló kép tiszta geometrikus kereteken belüli kiteljesítése lett.

2007-től ismét a mechanikus forgatási módok és kihajtási szabályok foglalkoztatták. Pár évig új geometriai alakzatokkal és felosztással, az azonos formák különböző összevonásával, főleg az egymás alatti rétegek formai és harmonizációs kérdéseivel foglalkozott, majd 2011-ben megalkotta azt a szabályos modulon alapuló szisztémát, melyet ma is használ. 2008-ban az élre állított négyzet és a görögkereszt lett a kompozíciók egészét és a képfelületek felosztását meghatározó fő motívuma, majd a négyzet és vele a sakktabla-elrendezés, melyhez fekete-fehérre redukálta színhasználatát.

Viktor Hulik képtárgyai a 2000-es évektől, s különösen 2011-től, olyan új vizuális rendszert mutatnak, melyben a játékos és az egzakt, a véletlen és a kiszámított, a szabályozott és nem szabályozott kombinációi az érzékelés új dimenzióit nyitják meg. A lehetséges kombinációk megsokszorozódásával gerjesztett új élmény, köztük a mozgás és az átalakulás véletlenszerűségén, valamint a forma és a mozgás szabályosságán alapuló fenségesség, a transzcendencia megélésének a lehetősége új vonás művészetében.

A huliki univerzum a jelenre is jellemző párhuzamos valóság-szintek, tér-idő rétegek, színek vagy árnyalatok és tónusok, elemi geometriai formákkal és szabályos felosztásukkal létrehozott alakzatokból álló struktúrák mozgásának és változásának kombinatorikus lehetőségét biztosító és megtestesítő, szüntelenül változó, nyitott képi világ. Ezt a világot a szilárd és a képlékeny, a valóságos és a virtuális, a létező és a lehetséges, a sík és a tér, az idő és az időtlen, a mozgás és az állandóság közötti kapcsolatok sokfélesége és kimeríthetetlen lehetősége jellemzi. Képeinek változásfolyamatát a néző és a művész egyaránt alakíthatja, amikor elfordít valamely elemet, s ezzel megváltoztatja annak az egészhez való viszonyát. Hulik univerzumának változásgenerátora, miként a valóságban is, maga az ember, aki a saját nézőpontjából reflektálva újra és újra átértelmezi a képet és a világot.

VIKTOR HULIK: *Kis mozgó geometria*, 39. variáció, 2017, MDF-lemez, akril, 40x40 cm HUNGART © 2019

VIKTOR HULIK: *Kis mozgó geometria*, 12. variáció, 2017, MDF-lemez, akril, 40x40 cm HUNGART © 2019